

Bodø, 15. mai 2023

Innspill fra PBL til Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett 2023

PBL (Private Barnehagers Landsforbund) viser til tidligere innspill til revidert nasjonalbudsjett og understreker viktigheten av at Stortinget tar innspillene til følge.

PBL er tilfreds med at regjeringen har lyttet til KS og kommunesektoren, og kompensert sektoren for den økte lønns- og prisveksten. Likeledes forventer PBL at Stortinget og regjeringen påser at riktig lønn- og priskompensasjon også kommer ut til private barnehager allerede i 2023.

Dette kan sikres ved at regjeringen pålegger kommunene å – allerede nå – gjennomføre en etterjustering av tilskuddssatsene for 2023 hvor de oppdaterte lønns- og prisvekstanslagene benyttes.

Såpass store oppjusteringer i lønns- og prisvekst for både 2022 og 2023 som det her er snakk om, vil medføre både en dramatisk underfinansiering av private barnehager og tiltakende forskjellsbehandling i 2023, dersom kun kommunesektoren og kommunale barnehager kompenseres for oppdatert lønns- og prisvekst.

Hvis man bygger på siste tilgjengelige kostnadstall for den private delen av barnehagesektoren, vil forskjellen i finansieringsbehov være i størrelsesorden 780 millioner kroner, sammenlignet med kostnadsanslagene fra statsbudsjettet.

Underkompensasjon av lønns- og prisvekst, sammen med allerede manglende fullfinansiering av pensjonskostnader i 2022, vil bidra til en urimelig innstramming i private barnehagers rammebetingelser.

PBL ber derfor Stortinget, gjennom revidert nasjonalbudsjett, sørge for at:

- Kommunene må beregne nye tilskudd til private barnehager for 2023 som følge av at tilskuddsberegningene for 2023 bygger på for lav lønns- og prisvekst. Anmodningen må sees i sammenheng med at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslår ekstra midler til annen velferd, og også i sammenheng med oppdatert tallgrunnlag som viser at en rekordhøy andel private barnehager går i underskudd.
- Kunnskapsdepartementet må snarest avklare at barnehager som følger tariffavtalen PBL har med Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta etter søknad til kommunen har rett til å få disse kostnadene dekket. Om lag 800 barnehager fikk i 2022 et pensjonstilskudd som ikke dekket kostnadene barnehagene hadde til pensjon. Underdekning av pensjonskostnader for så mange barnehager rokker ved barnehagenes forutsetninger for, også i fremtiden, å kunne innfri regjeringens målsettinger i Hurdalsplattformen, og Stortingets intensjoner, om at private barnehager skal tilby lønns- og arbeidsvilkår minst på linje med det som gjelder for ansatte i offentlige barnehager.

Begrunnelse for PBLs innspill

Høyere lønns- og prisvekst enn ventet

PBL viser til at lønns- og prisveksten for 2023 har vært høyere enn det regjeringen har lagt til grunn i statsbudsjettet for 2023. I lys av dette har regjeringen i revidert nasjonalbudsjett for 2023 foreslått å kompensere for prisstigningen. En del av begrunnelsen for dette har vært at forutsetningene har endret seg. Endrede forutsetninger siden statsbudsjettet ble lagt frem, gjelder også for private barnehager. Private barnehager utgjør halve barnehagesektoren. Om lag 130.000 barn går i private barnehager.

Høsten 2022 vedtok regjeringen et statsbudsjett for 2023 som la til grunn lavere lønns- og prisvekst enn hva som er realiteten. Dette påvirker de private barnehagene direkte da kommunene benytter anslått lønns- og prisvekst når de beregner driftstilskuddssatser og driftstilskudd til de private barnehagene.

I tillegg er kapitaltilskuddene og de nasjonale driftstilskuddssatsene beregnet ved hjelp av en utdatert og for lav kommunal deflator for 2022.

I statsbudsjettet for 2023 ble kommunal deflator for 2022 oppjustert fra 3,7 prosent til 5,3 prosent. Kapitaltilskuddene og de nasjonale tilskuddssatsene for 2023 ble imidlertid beregnet ut fra det gamle og utdaterte vekstanslaget på 3,7. Dermed blir den toårige kostnadsfremskrivningen som benyttes i satsberegningene for lav.

PBL mener kommunene må beregne nye tilskudd til private barnehager for 2023 som følge av at tilskuddsberegningene for 2023 bygger på for lav lønns- og prisvekst.

PBL ber regjeringen se våre anmodninger i sammenheng med at private barnehager leverer en viktig velferdstjeneste til 130.000 barn og i sammenheng med en rekordsvak økonomi i private barnehager.

Siste tilgjengelige regnskapstall (2021) viser at fire av ti private barnehager går i underskudd. Gjennomsnittlig resultatmargin i ordinære private barnehager er på 0,8 prosent. En medlemsundersøkelse PBL gjorde i oktober 2022 viser at kun én av tre barnehager budsjetterer med overskudd i 2022. Regnskapstall for 2022 foreligger 3. kvartal 2023.

Den økonomiske situasjonen i sektoren svekker private barnehagers forutsetninger for å kunne levere god kvalitet i tilbudet til barna, og er også en trussel mot mangfoldet i sektoren.

Dekning av pensjonskostnader i private barnehager

PBL viser til at vi siden 1997 har hatt tariffavtale med Fagforbundet, Utdanningsforbundet og Delta. Siden 2014 har det vært en forutsetning for medlemskap i PBL at barnehagen har en tariffavtale som også regulerer tjenstepensjonen.

I årenes løp har partene oppdatert pensjonsordningene for de ansatte, blant annet slik at disse er tilpasset endringer i folketrygden og samfunnet for øvrig. Som følge av dette, innførte partene en endret pensjonsordning gjeldende fra 1. januar 2020.

I forbindelse med at regjeringen i statsbudsjettet for 2022 vedtok å redusere pensjonspåslaget til private barnehager fra 13 til 10 prosent, ble også søknadsordningen knyttet til dekning av pensjonskostnader som oversteg pensjonspåslaget, justert. Hensikten var å sikre at flere barnehager

skulle kunne søke om å få dekket sine kostnader gjennom søknadsordningen når påslaget ble redusert (jmf. bl.a. [dokument nr. 15:2965 \(2021-2022\)](#) og [dokument nr. 15:455 \(2021-2022\)](#))

I stedet er antall barnehager som ikke får sine kostnader dekket mangedoblet, fordi de ikke kan benytte seg av søknadsordningen.

PBL har sendt søknader for om lag 800 barnehager i 2022. Manglende pensjonsfinansiering for disse beløper seg til 112 millioner kroner. Per medio mai er status at avslag på søknader og ubehandlede søknader beløper seg til cirka 90 millioner kroner.

Et flertall av landets kommuner har avslått barnehagenes søknader om ekstra pensjonstilskudd, med begrunnelse i at forskrift om tilskudd til private barnehager krever at barnehagene må ha inngått pensjonsavtale før 1. januar 2019.

Kommunene hevder at PBLs avtale anses å være «for ny» til å omfattes av ordningen. Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har sluttet seg til denne tolkningen. PBLs krav om ugyldighet i vedtaket fra Statsforvalteren har siden blitt avvist av Kunnskapsdepartementet (ref. brev datert 12.05.2023 ref. 23/2280-2).

PBL er svært uenig i tolkningen fra Statsforvalteren og avvisningen fra KD.

PBL mener tolkningen som ligger til grunn åpenbart strider mot lovgivers intensjon og forutsetningene som ble lagt til grunn da endringene i pensjonspåslaget og søknadsordningen ble gjort. Departementet forutsatte at flere barnehager ville få behov for å søke om ekstra midler som følge av at pensjonspåslaget ble redusert og ikke lenger dekket kostnadene til pensjon. Søknadsordningen ble endret for å gi flere barnehager – ikke færre – muligheten til å få sine kostnader dekket gjennom denne.

Dersom kommunenes forståelse blir stående, vil det i fremtiden gjøre det vanskeligere for private barnehager å tilby ansatte lønns- og arbeidsvilkår som er på linje med vilkårene til ansatte i kommunale barnehager. Også dette vil være i strid med Stortingets intensjoner.

Dette innebærer at svært mange private barnehager, også utenfor PBLs tariffområde, nå står i en mulig langvarig forvaltningsrettslig dragkamp. Dette tar oppmerksomhet og ressurser bort fra barnehagenes hovedoppdrag: Å levere et best mulig barnehagetilbud til barna.

PBL ber Stortinget bidra til at regjeringen løser de åpenbare og uforutsette problemene knyttet til tolkningen av søknadsordningen.

Vi viser for øvrig til brev PBL har sendt til Kunnskapsdepartementet om denne tematikken datert 14. september 2022, 7. oktober 2022 og 1. mars 2023. [Sistnevnte brev er omtalt og tilgjengelig i denne artikkelen.](#)

Avslutningsvis vil PBL understreke at vi gjerne bidrar med dokumentasjon og innspill for å få på plass løsninger som avhjelper den alvorlige økonomiske situasjonen, både på kort og lang sikt, og som legger til rette for kvalitet, mangfold og forutsigbarhet for barn, foreldre, ansatte og eiere.

Med vennlig hilsen
PBL

Jørn-Tommy Schjelderup
Administrerende direktør
E-post: jorn@pbl.no
Mobil 97 52 38 21